

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ПУБЛІЧНОГО ПРАВА**

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
ПУБЛІЧНОГО ТА ПРИВАТНОГО ПРАВА**

Збірник наукових праць

Збірник засновано у 2015 році

Випуск 5, 2021
Том 3

Видавничий дім
«Гельветика»
2021

НАУКОВИЙ ВІСНИК ПУБЛІЧНОГО ТА ПРИВАТНОГО ПРАВА

Збірник наукових праць
Випуск 5, том 3, 2021
Виходить 6 разів на рік

Збірник заснований у вересні 2015 року.
Засновник: Науково-дослідний інститут публічного права.
Свідectво про державну реєстрацію – серія KB № 21525-11425 Р від 08.09.2015.
Ухвалено до друку та поширення через мережу Internet
вченою радою Науково-дослідного інституту публічного права
(протокол № 7 від 08.06.2021 р.).

Збірник наукових праць «Науковий вісник публічного та приватного права» включено до переліку наукових фахових видань (Категорія «Б»), в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з юридичних дисциплін на підставі Наказу Міністерства освіти та науки України № 409 від 17.03.2020 р. (Додаток 1).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Галуцько В.В. – доктор юридичних наук, професор (головний редактор); **Дрозд О.Ю.** – доктор юридичних наук, доцент (науковий редактор); **Журавльов Д.В.** – доктор юридичних наук, професор; **Козін С.М.** – кандидат юридичних наук; **Короед С.О.** – доктор юридичних наук, доцент; **Курило В.І.** – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії аграрних наук, заслужений юрист України; **Мануїлова К.В.** – кандидат юридичних наук, доцент; **Севрук В.Г.** – кандидат юридичних наук; **Влад Вернигора** – L.L.M., BA (Hons), MA, DSocSc (Таллін, Естонія); **Боровик А.В.** – кандидат юридичних наук, доцент, проректор з наукової роботи Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука.

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію автора.
За точність викладеного матеріалу відповідальність покладається на авторів.
Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

Н 34 Науковий вісник публічного та приватного права : Збірник наукових праць.
Випуск 5. Т. 3. – К. : Науково-дослідний інститут публічного права, 2021. – 62 с.

У збірнику висвітлюються актуальні питання теорії та історії публічного адміністрування, адміністративного, конституційного, цивільного, трудового, екологічного, кримінального і кримінально-процесуального права.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів і студентів, усіх, хто цікавиться проблемами публічного та приватного права.

Адреса редакції:
Науково-дослідний інститут публічного права
03118, м. Київ, вул. Козацька, 116, к. 206, тел. (044) 228-10-31
www.nvppp.in.ua

ISSN 2618-1258 (Print)
ISSN 2618-1266 (Online)

© Науково-дослідний інститут публічного права, 2021

ЗМІСТ

ДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

АГАНІН Б. Ю. БЕЗПЕКА ДОРОЖНЬОГО РУХУ: АНАЛІЗ ЕТИМОЛОГІЧНОГО ЗМІСТУ ЯК ОБ'ЄКТНОЇ СКЛАДОВОЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ.....	3
ДАНИЛЕНКО І. В. ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ПАРКУВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ.....	9
ІЛЬЧИШИН Н. В. АДМІНІСТРАТИВНА ЮРИСДИКЦІЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ВСТАНОВЛЕННЯ.....	15
КАЗЬМІНА-ВОРОНЕЦЬ Я. С. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА ЄС В НАЦІОНАЛЬНУ ПРАВОВУ СИСТЕМУ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ «ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ» В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ.....	22
ТОПЧІЙ В. В., БОДУНОВА О. М. АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	31

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

ВІТЮК Д. Л. ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ МІЖНАРОДНОГО ХАРАКТЕРУ.....	36
--	----

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

АНІСТРАТЕНКО Ю. І., ГРИЦЮК І. В. ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЩОДО ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ ОСІБ.....	41
ДВОРНИКОВА І. В. ПОТЕРПІЛИЙ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ, ПЕРЕДБАЧЕНОМУ СТ. 135 КК УКРАЇНИ.....	48
ЛІТУН О. О. СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗШУКУ ДІТЕЙ, ЯКІ ЗНИКЛИ БЕЗВІСТИ.....	54

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ НАУК

ВАСИЛИНА М.М. СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ОРГАНІЗАЦІЯ» І «УПРАВЛІННЯ» ТА ЇХ РOLЬ В ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ.....	60
ВАСКІВСЬКИЙ А.О. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРАДІЖОК ВАНТАЖІВ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ	66
ГОРДІЄНКО С.Г. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАВДАНЬ З УДОСКОНАЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	73
ГРУДОВЕНКО О.С. АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ, ПОВ'ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ.....	83

ДЕНИСЕНКО Г.В. ГАРАНТІЇ ЛІКАРСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	88
ДЯЧИШИН І.М. ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ МОРАЛЬНИХ НОРМ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ДО СУЧАСНИХ УМОВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	93
ЗАЙКІНА Г.М. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ УКРЗАЛІЗНИЦІ З ПОЗИЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА	99
КАЛЮЖНИЙ А.П. МІСЦЕ ТА РОЛЬ ПУБЛІЧНОГО КОНТРОЛЮ ЯК ЗАСОБУ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ.....	104
КОЗАЧЕНКО А.О. НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА В КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЩОДО ОКРЕМОЇ КАТЕГОРІЇ ОСІБ.....	110
ЛПЩИНА І.Ю. МЕЖІ ТА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ОБМЕЖЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ.....	117
МАНДЗИК П.І. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ПРАВОСУДДЯ» ТА «СУДОВА ВЛАДА».....	124
ОЛІЙНИК В.І. СПЕЦІАЛЬНО-КРИМІНОЛОГІЧНІ ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ.....	129
РУДИК М.М. ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНІЙ ПРОТИПРАВНІЙ ПОВЕДІНЦІ ОСОБИ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ	136
СОВА В.В. МЕЖІ ДІЇ ТРУДОВОГО ПРАВА І ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В КОНТЕКСТІ СТВОРЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ПРАЦІВНИКАМИ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	145
ТРАЧ С.С. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	151
ТЮРЯ Ю.І. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТА, ПРЕДМЕТА І МЕТОДІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗІ СТВОРЕННЯ, ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УКРАЇНІ.....	159
ХАРКЕВИЧ Ю. І. ВИЯВЛЕННЯ ОЗНАК ПІДРОБКИ МЕДИЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ, ЯКА ПІДТВЕРДЖУЄ КОВІД-БЕЗПЕЧНІСТЬ.....	165
ЯЦИШИН Я.Б. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВОВОГО ЗМІСТУ ІДЕЙ СОБОРНОСТІ В ПРАВОВИХ ПОГЛЯДАХ Ю. БАЧИНСЬКОГО ТА М. МІХНОВСЬКОГО.....	171
НАКОНЕЧНА І.В. НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ВЕКТОРА РОЗВИТКУ.....	176

ТОПЧІЙ В. В., БОДУНОВА О. М.

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY IN THE FIELD OF CYBER SECURITY OF UKRAINE

У статті висвітлено основи адміністративної відповідальності у сфері забезпечення кібербезпеки в Україні. Зазначено, що серед правових механізмів забезпечення кібербезпеки адміністративна відповідальність займає першорядне місце в системі заходів охорони суспільних відносин у кіберсфері, так як норми адміністративної відповідальності спрямовані на попередження та припинення протиправних посягань на охоронювані законом відносини у кіберпросторі та є найкращим і ефективним засобом підтримання в державі законності й правопорядку. Визначено, що обґрунтованим є наступне визначення адміністративної відповідальності у сфері забезпечення кібербезпеки України – це різновид юридичної відповідальності, що є засобом адміністративно-правової охорони відносин у кіберпросторі, є наслідком винного антисуспільного діяння у сфері забезпечення кібербезпеки, і головне призначення якого у примусовому припиненні протиправних дій, що стосуються незаконного втручання в комп'ютерні та телекомунікаційні системи й порушення при цьому прав та свобод людини, інтересів держави та суспільства. Адміністративним проступком у сфері забезпечення кібербезпеки є протиправне, винне діяння (бездіяльність), що завдає значної шкоди відносинам у сфері кіберпростору, порушує права людини й інтереси суспільства і держави у цій сфері та встановлений правопорядок використання інформаційних й телекомунікаційних систем, а також за яке законодавством передбачено особливий вид державного примусу – адміністративну відповідальність. З'ясовано, що виявлення спеціальних ознак конкретного складу адміністративного правопорушення, здійснення його правильної класифікації, а також визначення адекватної характеру делікту міри адміністративного покарання є неможливим без встановлення його безпосереднього об'єкта. За своїм змістом безпосередній об'єкт адміністративного інформаційного правопорушення є результатом найнижчого ступеня нормативного та наукового узагальнення соціальних цінностей, які охороняються законом, що забезпечує їх прямий зв'язок із конкретними інформаційними відносинами, в межах яких вчинено адміністративний делікт, змістом конкретної правової заборони, а також адміністративними стягненнями, передбаченими за її порушення.

Ключові слова: цифровізація, адміністративна відповідальність, кібербезпека, юридична відповідальність, санкції, електронне урядування, державні послуги.

The article highlights the basics of administrative responsibility in the field of cybersecurity in Ukraine. It is noted that among the legal mechanisms for cybersecurity, administrative liability is paramount in the system of measures to protect public relations in cyberspace, as the rules of administrative liability are aimed at preventing and stopping illegal encroachments on legally protected relations in cyberspace and are the best and most effective means of maintaining law and law and order. It is determined

© ТОПЧІЙ В. В. – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, директор (Навчально-науковий інститут права Університету державної фіскальної служби України) ORCID ID: 0000-0003-4596-6469

© БОДУНОВА О. М. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права та кримінології (Навчально-науковий інститут права Університету державної фіскальної служби України) ORCID ID: 0000-0001-9179-5985

that the following definition of administrative liability in the field of cybersecurity of Ukraine is justified – it is a kind of legal liability, which is a means of administrative and legal protection of relations in cyberspace, concerning illegal interference in computer and telecommunication systems and violation of human rights and freedoms, interests of the state and society. An administrative offense in the field of cybersecurity is an illegal, culpable act (inaction) that causes significant damage to relations in the field of cyberspace, violates human rights and the interests of society and the state in this area and the established law on information and telecommunications systems. a special type of state coercion – administrative liability. It was found that the detection of special features of a particular composition of an administrative offense, the implementation of its correct classification, as well as determining the adequate nature of the tort measure of administrative punishment is impossible without establishing its direct object. In terms of its content, the direct object of an administrative information offense is the result of the lowest degree of normative and scientific generalization of social values protected by law, which provides their direct connection with specific information relations within which an administrative tort is committed, the content of a specific legal prohibition also administrative penalties provided for its violation.

Key words: digitalization, administrative responsibility, cybersecurity, legal responsibility, sanctions, e-government, public services.

Актуальність теми. В умовах розбудови інформаційного суспільства в Україні особливо-го значення набуває інститут адміністративної відповідальності, який є обґрунтованим засобом охорони інформаційних правовідносин, зокрема, і в кіберпросторі, що спрямовується на запобігання порушень прав людини та інтересів держави у зазначеній сфері відносин.

Юридична відповідальність є тим фундаментальним правовим засобом, механізмом, гарантом, який покликаний забезпечувати регулятивну, захисну й охоронну дієвість права, котре необхідну сьогодні в інформаційному житті суспільства [1, с. 6]. Сучасна вітчизняна практика переконливо доводить, що неспроможність держави забезпечити ефективну дію інституту юридичної відповідальності – своєчасно відновити порушені права громадян, примусити державні органи та їхніх посадових осіб до виконання своїх обов'язків, послідовно, незважаючи на посади, чини і ранги, застосовувати до правопорушників відповідні заходи державного впливу – призводить до того, що вказане конституційне положення так і залишатиметься декларацією [2].

Виклад основного матеріалу. Сучасне розуміння юридичної відповідальності пов'язується з правовідносинами між державою і правопорушником, до якого застосовують юридичні санкції з негативними для нього наслідками [3, с. 29]. Іншими словами, реагування держави в особі посадових осіб чи органів на правопорушення та обов'язок правопорушника зазнавати несприятливих наслідків. У свою чергу для правопорушника юридична відповідальність означає застосування до нього санкцій правових норм, вказаних в них певних заходів відповідальності.

Узагальнюючи різноманітність думок вчених, логічним є твердження, що юридична відповідальність є реакцією уповноважених органів через примусові заходи на протиправну поведінку правопорушника, негативним наслідком чого є позбавлення певних суспільних благ. Крім того, юридична відповідальність формує у громадян розуміння певних їх юридичних зобов'язань, недотримуючись яких вони стають правопорушниками. Таким чином, виходячи із загальних суджень щодо юридичної відповідальності обґрунтованим є визначення юридичної відповідальності за правопорушення у сфері забезпечення кібербезпеки, як правових гарантій забезпечення суб'єктивних прав та обов'язків громадян, застереження їх від кіберконфліктів, за умови належного та своєчасного реагування суб'єктів забезпечення кібербезпеки на протиправні дії у кіберсфері.

Згідно зі статтею 12 Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» «особи, винні у порушенні законодавства у сферах національної безпеки, електронних комунікацій та захисту інформації, якщо кіберпростір є місцем та/або способом здійснення злочину, іншого винного діяння, відповідальність за яке передбачена цивільним, адміністративним, кримінальним законодавством...» [4]. Також закон визначає загальні засади юридичної відповідальності за порушення законодавства у сфері кібербезпеки. Так, стаття 12 Закону визначає, що кіберпростір може бути одночасно «місцем та способом вчинення» злочину чи іншого правопорушення.

Серед правових механізмів забезпечення кібербезпеки адміністративна відповідальність займає першорядне місце в системі заходів охорони суспільних відносин у кіберсфері,

так як норми адміністративної відповідальності спрямовані на попередження та припинення протиправних посягань на охоронювані законом відносини у кіберпросторі та є найкращим і ефективним засобом підтримання в державі законності й правопорядку. Крім того, адміністративній відповідальності притаманні ознаки, які виокремлюють її у самостійний вид юридичної відповідальності. Це, насамперед, власний об'єкт правоохорони; власний метод правоохорони (адміністративний та адміністративно-судовий); юридична цілісність галузі, що виявляється у матеріальних, процесуальних нормах, системі адміністративних покарань та можливості визначення їхніх особливостей і меж; здатність до саморозвитку, систематизації нормативного фонду галузі [5, с. 129].

Варто звернути увагу на те, що усвідомлення та розкриття інституту адміністративної відповідальності, з'ясування його місця в системі адміністративного права та інших галузях права, а також щодо забезпечення кібербезпеки України набуває надзвичайно важливого значення, так як безпосередньо пов'язується з необхідністю удосконалення національного законодавства.

Перш за все, необхідно чітко розмежовувати кримінально каране діяння з адміністративним правопорушенням. Традиційно таким розмежуванням є ступінь суспільної небезпеки, при цьому злочин характеризується суспільною небезпечністю, а адміністративний проступок – суспільною шкодою. Дурманов Н.Д., Здравомислов Б.В., Строгович М.С., Самощенко І.С. дотримуються погляду, згідно з яким злочини – це якісно особливий вид правопорушень, а їх основна матеріальна властивість полягає у суспільній небезпечності. Суспільна небезпека сповна характеризує винятково кримінальні правопорушення. Тому для інших порушень права ця ознака є необов'язковою [6, с. 72].

Поряд з цим, має місце і думка, що суспільна небезпека характерна для всіх правопорушень, зокрема й адміністративних. Вчені, що розглядають адміністративні правопорушення як суспільно небезпечні діяння, керуються матеріальною єдністю всіх правопорушень. І злочини, і адміністративні правопорушення, і дисциплінарні провини, і цивільні правопорушення є певною мірою суспільно небезпечними діяннями. Тому суспільна небезпека – це ознака, властива усім без винятку правопорушенням. Відмінність полягає лише в ступені суспільної небезпеки [6, с. 72].

Враховуючи однорідність відносин в інформаційній сфері та кіберпросторі, важливим є також зазначення того, що КУпАП містить більше сотні статей, що визначають адміністративну відповідальність за порушення порядку створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони та захисту інформації [1, с. 81].

І, враховуючи визначене раніше співвідношення інформаційної безпеки та кібербезпеки як загального та специфічного, слушною є думку Перуна Т.С., який виділяє три групи адмінвідповідальності в інформаційній сфері:

1) забезпечення доступу фізичних та юридичних осіб до публічної інформації, необхідної для реалізації їх прав, свобод та законних інтересів;

2) забезпечення обмеження доступу до певних відомостей, розповсюдження яких може спричинити негативний вплив правам та свободам громадян, законній діяльності юридичних осіб або національній безпеці;

3) забезпечення безпеки у сфері медіа-інформації [7].

Тобто адміністративна відповідальність у сфері кібербезпеки хоч і не виділяється окремим розділом КУпАП, все ж має певний родовий об'єкт, що хоча б теоретично але відмежовує адміністративні проступки у сфері забезпечення кібербезпеки у загальній сукупності.

З цього приводу актуальним є аналіз ознак адміністративної відповідальності загалом та безпосередньо у сфері кіберпростору. Коваль Л.В. зазначає, що ознаками адміністративної відповідальності є публічний державно- обов'язковий характер [8]. Тобто, правопорушення в будь-якій сфері є порушенням правопорядку, а метою та завданням держави є його охорона. Держава, виконуючи свої функції, забезпечує відновлення порушених права суб'єктів, зокрема, і щодо безпеки відносин у кіберпросторі, забезпечуючи тим самим, правопорядок у суспільстві.

З-поміж іншого, виділяють цілу низку ознак адміністративної відповідальності, зокрема:

1) зосередження права адміністративного покарання в руках органів виконавчої влади та загальних судів;

2) репресивний характер правопорушення, тобто будь-яка особа притягується до адміністративної відповідальності, якщо буде доведена її вина, що є виявленням волі та свідомості людини;

3) в адміністративній відповідальності міститься два аспекти правової відповідальності: їх позитивне та ретроспективне виявлення: перше визначається як безпосередній обов'язок ви-

конувати норми права, нести відповідальність за їх порушення, а друге – наслідок конкретного протиправного діяння, відповідальність за адміністративний проступок, тобто за вчинене діяння;

4) норми, які встановлюють адміністративну відповідальність, своїм впливом виконують допоміжну роль для інших галузей права;

5) введення до багатьох норм КУпАП таких повноважень, згідно з якими можна діяти на власний розсуд під час встановлення адміністративних заборон;

6) можливість того, що існує заміна деяких видів покарання, наприклад, виправних робіт на штраф чи адміністративний арешт тощо [9, с. 58].

Отже, обґрунтованим є наступне визначення адміністративної відповідальності у сфері забезпечення кібербезпеки України – це різновид юридичної відповідальності, що є засобом адміністративно-правової охорони відносин у кіберпросторі, є наслідком винного антисуспільного діяння у сфері забезпечення кібербезпеки, і головне призначення якого у примусовому припиненні протиправних дій, що стосуються незаконного втручання в комп'ютерні та телекомунікаційні системи й порушення при цьому прав та свобод людини, інтересів держави та суспільства.

Для виникнення адміністративної відповідальності необхідною є наявність усіх трьох підстав і у, визначеній вище послідовності, тобто, насамперед наявність норми адміністративної відповідальності з визначенням правопорушення (проступку) та санкцій, що застосовуються до суб'єкта правопорушення. Таким чином, адміністративним проступком у сфері забезпечення кібербезпеки є протиправне, винне діяння (бездіяльність), що завдає значної шкоди відносинам у сфері кіберпростору, порушує права людини й інтереси суспільства і держави у цій сфері та встановлений правопорядок використання інформаційних й телекомунікаційних систем, а також за яке законодавством передбачено особливий вид державного примусу – адміністративну відповідальність.

Зазначені ознаки формують фактичні підстави адміністративної відповідальності у сфері забезпечення кібербезпеки і вони притаманні будь-якому адміністративному проступку в цій сфері. Поряд з цим, юридичною підставою залишається склад адміністративного проступку, що є встановленою нормами адміністративного права сукупністю об'єктивних і суб'єктивних ознак, за наявності яких діяння визнається адміністративним проступком.

Визначені статтею 9 КУпАП ознаки адміністративного правопорушення є конструктивними, загальними і властиві будь-яким адміністративним правопорушенням. Їх сукупність у правознавстві і отримала назву «склад адміністративного правопорушення».

Обґрунтований підхід до визначення об'єкта адміністративного правопорушення в сфері забезпечення кібербезпеки має значне теоретичне й практичне значення. Об'єкт адміністративного правопорушення обумовлює не тільки виникнення адміністративно-правової заборони, але й значною мірою юридичну структуру, обсяг і межі адміністративно-правової охорони. Крім того, об'єкт має істотне значення також для визначення самого поняття адміністративного інформаційного правопорушення, впливає на зміст об'єктивних і суб'єктивних ознак цих деліктів.

Розкриваючи юридичну сутність об'єкта адміністративних правопорушень у сфері забезпечення кібербезпеки варто зазначити, що перш за все це охоронювані законом суспільні відносини, що виникають у зв'язку зі збиранням, зберіганням, поширенням, захистом інформації, проти яких спрямоване правопорушення, яким заподіюється шкода чи створюється загроза її заподіяння.

З точки зору прихильників такого тлумачення об'єкту адміністративного правопорушення, конкретні діяння саме тому і мають характер соціально шкідливих, антисуспільних правопорушень та забороняються правовими нормами з одночасною загрозою застосування адміністративних стягнень, що вони заподіюють шкоду охоронюваним законом суспільним відносинам. Їх визнання об'єктом адміністративних правопорушень сприяє виявленню соціальної сутності адміністративного проступку.

Враховуючи чинне законодавство щодо відповідальності за вчинення адміністративних правопорушень, та види інформаційних відносин, що можуть обмежуватися відносинами у кіберпросторі, можливим є виділення наступних видових об'єктів адмінпроступків у сфері забезпечення кібербезпеки:

- 1) адміністративні правопорушення в галузі інформатизації;
- 2) адміністративні правопорушення в галузі реклами;
- 3) адміністративні правопорушення у галузі формування та використання
- 4) інформаційної інфраструктури;
- 5) адміністративні правопорушення у сфері електронного урядування;

- 6) адміністративні правопорушення у галузі індустрії програмної продукції;
- 7) адміністративні правопорушення у сфері забезпечення інформаційної безпеки та захисту інформації;
- 8) адміністративні правопорушення в медіа-сфері; адміністративні правопорушення у сфері інформаційного забезпечення виборчого процесу та процесу референдуму;
- 9) адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок інформаційного забезпечення діяльності суб'єктів владних повноважень.

Виявлення спеціальних ознак конкретного складу адміністративного правопорушення, здійснення його правильної класифікації, а також визначення адекватної характеру делікту міри адміністративного покарання є неможливим без встановлення його безпосереднього об'єкта.

За своїм змістом безпосередній об'єкт адміністративного інформаційного правопорушення є результатом найнижчого ступеня нормативного та наукового узагальнення соціальних цінностей, які охороняються законом, що забезпечує їх прямий (найбільш тісний) зв'язок із конкретними інформаційними відносинами, в межах яких вчинено адміністративний делікт, змістом конкретної правової заборони, а також адміністративними стягненнями, передбаченими за її порушення.

Враховуючи традиційний підхід, безпосередній об'єкт адміністративного правопорушення у сфері забезпечення кібербезпеки обмежується диспозицією норми про адміністративну відповідальність чинного законодавства. Але з метою розширення переліку соціальних благ, що стосуються сфери забезпечення кібербезпеки та потребують адміністративно-правової охорони, чинне законодавство щодо адміністративної відповідальності містить склади адміністративних правопорушень, за якими кілька соціальних благ одночасно є безпосереднім об'єктом. Зокрема, у сфері забезпечення кібербезпеки це стосується статей 51^а, 148^а та 212^а КУпАП [299]. У межах таких складів в адміністративному праві виділяють основний, додатковий та факультативний безпосередні об'єкти.

Список використаних джерел:

1. Тихомиров О.О., Тугарова О.К. Юридична відповідальність за правопорушення в інформаційній сфері: навч. посіб. Київ: Нац. акад. СБУ. 2015. 172 с.
2. Стан розробки загальнотеоретичних досліджень юридичної відповідальності в Україні. Відповідальність у праві: філософія, історія, теорія: моногр. І. Безклубий, С. Бобровник, І. Гриценко та ін.; за заг. ред. І. Безклубого. Київ: Грамота. 2014. 343 с.
3. Марчук В.М., Ніколаєва Л.В. Правомірна поведінка, правопорушення та юридична відповідальність. Київ: Вид-во економ. ун-ту. 1996. 183 с.
4. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 05 жовт. 2017 р. №2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19>
5. Коваль Л.В. Адміністративне право: курс лекцій: для студентів юридичних вузів та факультетів. Київ: Вентурі, 1996. 224 с.
6. Леонідова О.О. Адміністративна відповідальність за проступки в сфері телекомунікацій: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07. Харків. 2010. 190 с.
7. Перун Т.С. Адміністративна відповідальність в системі заходів забезпечення інформаційної безпеки. URL: <http://aphd.ua/publication-229/>
8. Коваль Л.В. Відповідальність за адміністративні правопорушення. Київ: Вища школа, 1975. 159 с.
9. Леонідова О.О. Адміністративна відповідальність за проступки в сфері телекомунікацій: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07. Харків. 2010. 190 с.